

INTERIOR HOLANDÈS

DOCUMENTACIÓ GENERAL:

El quadre es titula Interior Holandès. Aquest està fet pel pintor Joan Miró (1893–1983). Podem datar aquest quadre en el 1928, el qual pertany a l'estil del surrealisme. La tècnica utilitzada en aquest quadre és la pintura a l'oli fet en una tela de 92 cm x 73cm. El lloc actual on el podem trovar és al Museu d'Art Modern (MOMA) a Nova York.

ANÀLISI FORMAL:

Miró modifica el quadre de Sorgh per tal de fer-lo respondre a la seva pròpia gramàtica cromàtica i formal. Els colors són molt brillants, purs i plans, i les formes es distorsionen per adquirir un aspecte com d'ameba. Per a Miró, per exemple, un home és un conjunt d'orelles, cavells, mans, boca... i per això les seves figures s'estenen pel quadre d'una manera molt particular. Miró utilitza com a figura central el gat que li serveix d'eix per crear una composició centrífuga i accentuant l'animació de la lliçó de ball mitjançant un moviment d'infinitud de detalls.

Tres grans bandes de color configuren l'habitació.

A *Interior Holandès I* podem apreciar un Miró que ha assentat el seu llenguatge pictòric, que ja conté molts dels elements que després seran una constant a la seva obra: les línies de relació que connecten els diversos personatges i objectes, els vigorosos traços negres que travessen les taques de color, i els elements naturals i rurals (animals de pagès, el sol...).

Miró pertanyia a la facció surrealista que defensava l'automatisme físic com a mètode de producció d'imatges, i que creava com si es tractés d'un gargot, sense cap reflexió prèvia conscient. A *Interior Holandès* va fer una transformació de la lliçó de ball de Jan Steen, que al igual que la pintura d'altres holandesos l'havia impresionat, en una visita al Rijksmuseum d'Amsterdam, per la perfecció realista i la precisió del detall. Així, tant al quadre de Miró com a l'original, hi podem veure el llaüt (encara que augmentat), l'home que el toca, el gos en primer terme, el gat sota la taula, i la finestra amb el paisatge a l'esquerra.

El músic és una figura orgànica que s'esten per l'espai en forma de taca blanca, i té la cara d'un sol enfurismat. El que ja és més difícil és d'apreciar la dona que apareix a *El tocador de llaüt* i que ara és una silueta situada damunt de la taula sota la qual hi ha el gat.

Aquest quadre transforma les imatges en que s'inspira i és una combinació de minuciositat objectiva i visió abstracta. La modificació més original amb respecte al quadre holandès consisteix en l'augment del tamany de les figures humanes i animals i la supressió o desenfatització dels objectes inanimats.

Miró digué: El que m'impresionava, sobretot eren aquells interiors holandesos en els quals hi havia un petit punt blanc com l'ull d'una mosca. Per a mi era fonamental. Era molt més que la minúcia, era el punt agut en una tela bastant grossa; agut, lluminós, un ull de microbi.

Miró estudià la dinàmica de les línies i el ritme del quadre i aconseguí de col·locar el tocador de llaüt al centre d'un remolí i crear un moviment dansant a la composició. Si el quadre de Sorgh transmetia un cert ordre, la interpretació de Miró, en canvi, traspua una clara sensació de moviment.

El resultat final és una neutralització de la casa que és veu envaïda per personatges i animals que

provenen del món rural.

André Bretón, poeta francès va redactar en el 1924 a París el manifest surrealista. Punt de partida del manifest artístic i literari. Breton defineix així el surrealisme: Automatisme psíquic pur mitjançant el qual algú es proposa d'expressar verbalment, per escrit o per qualsevol altra forma el funcionament real del pensament... en absència de qualsevol control exercit per la raó i el marge de tota preocupació estètica o moral.

Les idees de Breton es basaven en el seu coneixement de la psicoanàlisi de Freud i el comportament dels malalts psiquiàtrics; el concepte bàsic és l'automatisme: quadres i poemes han de sorgir d'una mena de dictat màgic procedent de l'incoscient. Dins la pintura surrealista podem distingir dues vessants: per un costat els artistes que apliquen el concepte d'automatisme pur, i de l'altra banda els pintors que es basen en l'orinisme i en la plasmació del món dels somnis.

Miró representa l'automatisme. Ell agafa del surrealisme formes vagament orgàniques que semblen adquirir vida pròpia en els seus quadres i que conformen un llenguatge d'una gran expressivitat. A l'obra de Miró hi ha una mena de lirisme personal de vegades fronterer amb l'abstracció, d'altres plenament abstracte però sempre dotat d'una expressivitat poètica i vitalista.

Segons Miró els animals eren taques, ulls i orelles; les persones eren caps, mans, peus, llengües, dents, pits, i sexes; la terra era la mare nodridora i per això tenia de vegades mugrons; les muntanyes llençaven el seu secret en forma de foc o d'animals com serps que sortien de les seves entranyes i que simbolitzaven els rius; i els arbres eren presències verticals amb alguna fulla que envaïa l'espai.

INTERPRETACIÓ:

Joan Miró va visitar Holanda en la primavera de 1928 durant dos setmanes i va quedar fortament impressionat per la obra dels pintors holandesos del sXVII. Va portar varies postals amb reproduccions de quadres de Jan Steen i Vermeer de Delft entre d'altres.

Miró volia ser realista i, de fet, com ell mateix deia, les seves figures, per estranyes que semblessin, sempre feien referència a alguna cosa, persona o animal concret. El realisme de Miró és un realisme que elimina elements del quadre; aquest és el procés que seguí a *Interior Holandès I* i en moltes altres obres.

Després de pintar *la Senyora K*, una obra en què no es veu la dona per en lloc encara que sigui present en el coll columna, l'orella, el pit, el cor i en molts altres elements, Miró explicà que, en pintar el quadre, amb la dona com a model de carn i ossos, em proposava fer una cosa realista i després anar eliminant, eliminant, fins a sentir-me en aquell moment de la meua revolta completament anticubista, fins a eliminar el cubisme de la meua obra.

El mateix any en que va pintar els *interiors holandesos*, Miró va fer una exposició a la Galeria Bernheim que representaria la seva consagració. Ho vengué tot i els crítics el consideraren com un dels artistes més importants del moment.

Miró tingué una gran autonomia dins del surrealisme. No volia submergir-se, com molts surrealistes, en l'inconscient profund, sinó recuperar la innocència d'una infantesa feliç. Per aquest motiu va prestar molta atenció a l'art dels no instruïts, com ara els nens o els malats mentals, i n'admirava la llibertat o exuberància.

Joan Miró i André Masson són considerats els representants més destacats de l'automatisme surrealista.

CONCLUSIÓ:

El quadre de Joan Miró pertany a l'estil del surrealisme (1928) i es titula Interior Holandès. És un quadre abstracte i representa l'automatisme surrealista. La tècnica que utilitza és la pintura a l'oli en un suport que és una tela.

EL GRAN MASTURBADOR

DOCUMENTACIÓ GENERAL:

El quadre es titula El gran masturbador i el seu autor és Salvador Dalí (1904–1989). Aquesta obra la podem datar de l'any 1929 i pertany a l'estil del surrealisme oníric. La tècnica que utilitza Dalí és la pintura a l'oli damunt d'una tela d'1,1 m x 1,5 m. Aquest quadre el podem trobar al Museu d'Art Reina Sofia, a Madrid.

ANÀLISI FORMAL:

Aquest quadre és el resum de totes les obsessions de Dalí, que coneixia l'obra de Freud y ha finançat la seva relació amb els surrealistes per això es permet utilitzar, encara que transformant-ho al seu desitg i per la seva conveniència, les idees de Freud perquè en elles trobava les explicacions a la seva personalitat, als seus problemes i a les seves obsessions sexuals. Aquest quadre és una autoafirmació; és el quadre on treu a la llum les seves més íntimes preocupacions. És el Dalí que perdura fins a la seva mort i al que els propis surrealistes acavarien per expulsar-lo del seu propi cercle.

Dalí sorprèn la precisió en els detalls i l'acurat dibuix a més del colorit brillant. Aquests components serveixen per configurar un món oníric fet dels desitjos i pors més amagats del pintor. Dalí barreja el dibuix precís i els colors lluminosos per pintar objectes, paisatges i persones amb un realisme quasi fotogràfic. El que és absolutament nou són les relacions entre els diferents elements del quadre, entre el somni i l'alucinació. L'artista afirmava que els seus quadres eren fotografies de somnis pintats a mà.

Quan va iniciar la producció de quadres fantàstics, Dalí hi abocà l'admiració que sentia per Vermeer i Meissonier i va posar l'accent en la manera d'expressar l'espai i en el desenvolupament d'una tècnica miniaturista. El pintor acostumava a fer al·lusions, en les seves teles, a mestres de la pintura del passat, com Velázquez, i fins i tot, als seus contemporanis, com Chirico.

Al llarg de la seva obra Dalí va anar col·leccionant símbols i imatges que expresaven els continguts i obsessions del seu personatge, d'altra banda tan calculat: la seva megalomania, la veneració desaforada per la seva mussa, el pas del temps, el complex d'Èdip, la guerra...

Dalí il·luminava les seves visions paranoiques amb una llum arbitrària.

La figura principal del quadre és l'autorretrat del pintor, un autorretrat estilitzat però amb els trets més característics de Dalí: cara groga com la cera, un nas enorme, rostre allargat... Un autorretrat que a partir d'ara representarà constantment. Aderits a l'autorretrat hi ha uns quants objectes: un llagost enorme amb el ventre plagat de formigues, un ham, un cap de lleó, petxines de platja, sorgint d'aquest autorretrat lo que seria una figura de dona amb trets molt modernistes, rostre que s'aproxima a uns genitals masculins enfundats amb uns mitjons molt cenyits.

Tots els elements són simbòlics. Els llagosts aterroritzen a Dalí desde la seva infància i en aquest cas s'ha emfatitzat la forma fàl·lica del mateix.

Dalí va desenvolupar una dicotomia a les seves obres. A *El gran masturbador* com succeeix en quadres

posteriors, hi ha un marcat contrast entre els paisatges i l'arquitectura durs i uns personatges tous i flàccids.

Els representants de l'orinisme són Salvador Dalí, Ernst i Magritte.

Max Ernst la seva obra té molta investigació formal, de recerca de noves tècniques expressives, el frottage, que consisteix en passar un llapis en un llenç col·locat sobre una superfície dura i rugosa, però al costat d'aquests, Ernst, recerca conceptes i imatges oníriques més inquietants del surrealisme amb obsessions com els ocells, els ulls, i les mans barrejades en composicions estranyes.

Dalí elabora allò que ell anomena mètode paranoicocrític, consistent en associar imatges d'allò més arbitràries amb d'altres que sorgeixen com a obsessions al llarg de tota la seva obra.

Dalí domina a la perfecció la tècnica pictòrica: utilitza un dibuix impecable i precís, uns colors brillants i lluminosos per tal de representar objectes, paisatges i persones amb un realisme quasi fotogràfic (La dona a la finestra). La diferència amb la pintura tradicional cau en les associacions insòlites entre els elements del quadre i en l'atmosfera delirant i onírica que envolta les seves obres.

Dalí tenia grans problemes sexuals, Lorca es va enamorar d'ell i mai va quedar clara la implicació de la seva relació, que per a Dalí com tot lo sexual tenia un component d'amenaça, l'anonimat és la forma de solucionar aquesta implicació amenaçadora on la dona devora a l'home.

A les pintures de Dalí es pot veure fàcilment la seva formació acadèmica ja que aprengué a dominar la tècnica a l'Escola de Belles Arts de Madrid.

INTERPRETACIÓ:

És un quadre que davant de la gran diversitat d'elements que conté aconsegueix una gran sensació d'unitat, a aquesta sensació ajuda el tractament especial que imprimeix Dalí en el quadre i que serà l'habitual d'ara endavant.

Les imatges dalinianes configuren un món propi en el qual aspectes amagats surten impúdicament a la llum.

Dalí havia convidat Paul Eluard i la seva parella, Gala, i d'altres surrealistes a passar uns dies a Cadaqués quan els va conèixer a París. Durant aquests dies, Dalí es va interessar per Gala però, durant els passeigs per la platja (dels quals les petxines i pedres en són un testimoni) l'únic que podia fer quan li adreçava la paraula era esclafir a riure com un beneit.

Dalí va pintar el quadre ple de desitjos sexuals i fàl·lics, en absència d'ella, com queda simbolitzat a través de l'ham amb la corda trencada. La falta de la dona es convertí en obsesió per la pintor, que la va recrear recurrentment a l'onanisme pictòric i a una expressiva fel·lació, però també en el lleó i la seva gran llengua. El lleó sexual es troba, significativament, sota de la dona, segurament Gala.

El llagost amb el ventre ple de formigues és la representació de les pors infantils de Dalí, que tenia pànic a aquests insectes; la forma allargada i la seva elevació sobtada mitjançant un salt inesperat accentuen el símbol fàl·lic. L'atmosfera inquietant es característica de Dalí.

Si bé Breton va definir el surrealisme al *Manifest del Surrealisme* (1924) com un automatisme psíquic pur a través del qual ens proposem expressar, ja sigui verbalment o per escrit, o de qualsevol altra manera, el funcionament real del pensament, Dalí, insatisfet amb aquesta passivitat, era més partidari d'una participació activa de l'individu en l'autoinducció d'imatges delirants com les que produeix la

paranoia i que no esquiven les manifestacions desagradables o escatològiques. Aquest quadre es converteix, així, en una via d'escapament dels seus desigs sexuals cap a la dona que tant l'atreia, Gala.

CONCLUSIÓ:

El quadre que he acabat de comentar és una obra de Dalí datada del 1929 l'estil del qual és el surrealisme. Es titula El gran masturbador. Dalí ens presenta una sèrie d'elements, tots ells simbòlics, amb un significat concret. La tècnica que utilitza és la pintura a l'oli en un suport que és la tela.

COMENTARI D'OBRES PICTÒRIQUES

- **EL GRAN MASTURBADOR.**
- **INTERIOR HOLANDÈS**